

**Správa o činnosti
Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre**

Spracovala: Mgr. Beáta Bellérová, PhD.

Návrh na rozhodnutie: **Správa sa schvaľuje**
 a) s pripomienkami
 b) bez pripomienok

Úvod

Hlavné úlohy Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre (SIPK) vyplývajú z jej dvoch funkcií:

- funkcie akademickej knižnice,
- funkcie špecializovanej vedeckej knižnice pre oblasť poľnohospodárstva.

Obidve funkcie spolu bezprostredne súvisia a realizujú sa vo vzájomnej súčinnosti. Vo svojej činnosti sa knižnica zameriava najmä na

- zhromažďovanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie vedeckých a odborných publikácií, s dôrazom na oblasť poľnohospodárstva a jemu príbuzné oblasti,
- poskytovanie knižničných a informačných služieb študentom, zamestnancom SPU v Nitre a širokej verejnosti,
- zabezpečovanie prístupu k elektronickým informačným zdrojom (plnotextovým a bibliografickým databázam),
- bibliografickú registráciu publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU v Nitre,
- bibliografickú registráciu poľnohospodárskej slovacikálnej produkcie,
- informačné poradenstvo a informačné vzdelávanie.

Knižnično-informačná práca v súčasnom svete si vyžaduje, okrem kvalitného doplňovania knižničného fondu a personálneho zabezpečenia, primerané technické zázemie, najmä silnú podporu v oblasti IKT. Takmer všetky činnosti sa realizujú v prostredí špecializovaných informačných systémov, komunikácia vedeckých a odborných informácií má často elektronickú formu, používatelia knižničných a informačných služieb si bez moderných IKT prostriedkov nedokážu predstaviť svoju prácu. Slovenská poľnohospodárska knižnica dlhodobo kladie dôraz na implementáciu moderných technológií, čo spolu s funkčným a estetickým priestorovým zabezpečením, dotvára progresívnu knižnično-informačnú inštitúciu, ktorou SIPK bezpochyby je.

Návrh opatrení prijatých pri prerokúvaní správy o činnosti SIPK za rok 2011 - vyhodnotenie

Systémovo riešiť financovanie nákupu literatúry – nepodarilo sa realizovať.

Upraviť služby a zmeniť ponuku literatúry študovní na Tr. A. Hlinku v nadväznosti na celkové dispozičné riešenie priestoru – realizované.

Na univerzitnej úrovni spracovať a realizovať projekt digitálnej knižnice / inštitucionálneho repozitára – projekt bol spracovaný, nepodarilo sa zatiaľ získať grantové zdroje na jeho realizáciu.

V spolupráci s Vydavateľstvom SPU a redakčnými radami časopisov navrhnuť nové riešenie pre elektronické verzie časopisov Acta – návrh bol spracovaný (je v prílohe tejto správy).

Novelizovať internú smernicu o registrácii publikačnej činnosti a ohlasov na SPU v Nitre – novelizovaná smernica bude predložená vedeniu SPU do polovice apríla 2013.

1. Zhromažďovanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie vedeckých a odborných publikácií

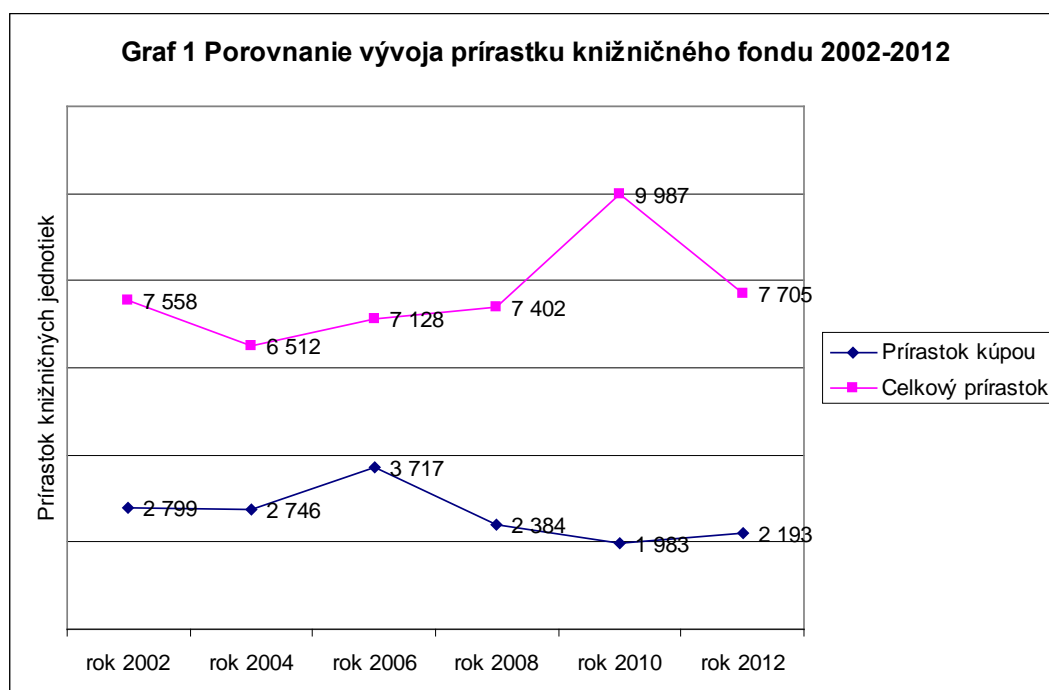
Knižničný fond v roku 2012 tvorilo 526 942 knižničných jednotiek (kn. j.), s finančnou hodnotou

1 660 745,17 EUR. Jeho priebežné doplňovanie kvalitnou vedeckou a odbornou literatúrou zostáva prioritnou

úlohou. Celkový prírastok publikácií do fondu knižnice predstavoval 7 705 kn. j. Štruktúra prírastku v roku 2012 bola nasledovná

- kúpa - 2 193 kn. j.,
- prevod z fakúlt - záverečné práce študentov SPU – 3 789 kn. j.
- prevod skrípt a učebníc z Vydavateľstva SPU – 815 kn. j.
- dar - 641 kn. j.
- výmena - 164 kn. j.
- náhrady za stratené dokumenty - 103 kn. j.

Vývoj doplňovania možno považovať za dlhodobu neuspokojivú, najmä z hľadiska zastúpenia publikácií získaných kúpou, ako to potvrdzuje aj graf č. 1. Pozitívne treba hodnotiť doplňovanie knižničného fondu bezodplatným prevodom, ktoré pozostáva najmä z prevodu záverečných prác z fakúlt a publikácií vydaných VES SPU, problematický je nákup, ktorý mal od roku 2006 klesajúcu tendenciu. Rok 2012 priniesol iba mierny nárast, čo súvisí o. i. aj s nákupom literatúry z projektov financovaných zo štrukturálnych fondov. V roku 2012 to boli najmä projekty LUZK, QEDU a ITEBIO.

Nákup tlačenej literatúry má dlhodobu klesajúcu tendenciu, čo však netreba vnímať ako jednoznačne negatívny jav, pretože súvisí najmä s dostupnosťou titulov kvalitných vedeckých časopisov v plnotextových databázach. V roku 2012 sa v tlačenej forme nakupovali výlučne slovenské a české časopisy. Prírastok tlačenej literatúry predstavoval 237 titulov v 336 exemplároch, z toho zahraničné časopisy 127 titulov a slovenské 110 titulov. Kúpou sa získalo 121 titulov, z toho bolo 51 z ČR, zvyšok zo Slovenska. Výmenou sa získalo 66 titulov časopisov (59 titulov zo zahraničia), formou daru 50 titulov (17 zo zahraničia).

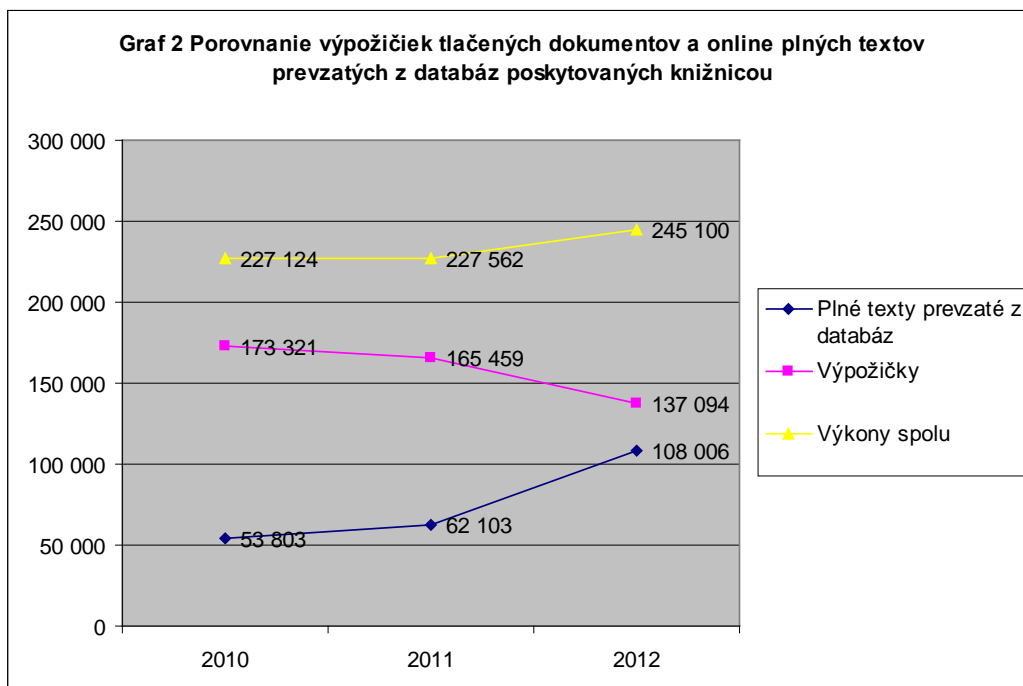
Čiastkové knižnice na katedrách a pracoviskách SPU, ktorých je celkom 65, mali vo fonde 106 484 knižničných jednotiek. Nákup pre čiastkové knižnice bol nízky - 381 kn. j.

Publikácie, prírastky do fondu knižnice, prechádzajú štandardnou evidenciou. Evidujú (katalogizujú) sa prostredníctvom knižnično-informačného systému. Výstupom katalogizácie je najmä online katalóg dostupný na webe a prírastkový zoznam. Prírastkový zoznam je základnou evidenciou majetku knižnice. Pri evidencii, revízii a vyradovaní knižničného fondu sa postupuje v zmysle Vyhlášky MK SR 421/2003 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach. V roku 2012 sa zrevidovalo 81 584 knižničných jednotiek. Vyradilo sa 5 422 kn. j. Literatúra sa z fondu knižnice vyradovovala najmä z dôvodu obsahovej zastaralosti, multiplicity, fyzického opotrebovania a strát čitateľov.

2. Poskytovanie knižničných a informačných služieb študentom, zamestnancom SPU v Nitre a širokej verejnosti

2.1 Výpožičné služby

Informačné správanie verejnosti, rovnako aj pedagógov a študentov SPU v Nitre sa mení. Rastie záujem o elektronické publikácie, najmä také, ktoré sú dostupné online. Odráža sa to na niektorých ukazovateľoch knižníc, o. i. aj na počte výpožičiek tlačенých publikácií. Klesajúce počty výpožičiek tlačенých publikácií sú však „vyvážené“ vstupmi do plnotextových databáz, ako potvrdzuje aj graf 2.

V roku 2012 knižnica poskytla celkom 137 094 výpožičiek (57 258 absenčných, 79 836 prezenčných). Výrazné zníženie poklesu výpožičiek ovplyvnilo viacero faktorov. Okrem vyššie popísaného postupujúceho trendu využívania online zdrojov to bola aj skutočnosť, že sa prestali sledovať prezenčné výpožičky

v študovniach a namiesto nich sa ukazovateľom výkonnosti stala návštevnosť študovní. Ďalším trendom je, že mnohí návštevníci knižnice (najmä študenti) nevyužívajú jej publikácie, ale často iba priestory knižnice na písanie seminárnych alebo záverečných prác. Tento jav možno sledovať aj na univerzitách v zahraničí a univerzity, resp. ich knižnice naň často reagujú implementáciou tzv. „information commons“, alebo „learning commons“, čo v praxi znamená integráciu tradičných knižničných služieb a ďalších, najmä IKT služieb tak, aby výsledkom bolo prostredie „prívetivé“ voči životnému štýlu a potrebám študentov. V SIPK sa táto snaha prejavuje napr. rozširovaním ponuky technologických riešení v študovniach – wifi, skenery, tlačiarne, ale aj minimalizovaním rôznych obmedzení.

Veľká časť výpožičných služieb SIPK sa realizuje prezenčnou formou v Univerzálnej študovni a v čitárni na Tr. A. Hlinku. Súčasná kapacita Univerzálnej študovne je 65 študijných miest: a 22 PC (z toho 18 tenkých klientov). Ďalšie technické vybavenie pre potreby návštevníkov sú 2 skenery, 2 kopírovacie zariadenia, 1 tlačiareň a lupa pre slabozrakých návštevníkov. Celková návštevnosť Univerzálnej študovne v roku 2012 bola 13 530. Priemerná denná návštevnosť bola 56 návštevníkov, v najexponovanejších mesiacoch február - apríl 2012 predstavovala priemerná denná návštevnosť 71 návštevníkov.

Súčasná kapacita čitárne na Tr. A. Hlinku je 11 miest na štúdium a 5 PC. Priemerná denná návštevnosť od otvorenia v októbri 2012 bola 37 návštevníkov, čo naznačuje, že bude potrebné čo najskôr technicky doriešiť využívanie príslušného priestoru (tzv. talárovne).

Knižnica v roku 2012 evidovala 8 094 používateľov, z toho 7 284 boli študenti. 1 593 bola nová registrácia, 2 403 predĺžená registrácia, zvyšok predstavovali používatelia, ktorí mali na svojom konte transakciu z predošlého obdobia, ale v roku 2012 si členstvo v knižnici neobnovili. V roku 2012 knižnica uskutočnila prieskum spokojnosti návštevníkov s otváracími hodinami (knižnica bola otvorená pondelok – štvrtok do 18.00, v piatok do 17.00). Výsledky prieskumu ukázali, že návštevníci majú záujem o predĺženie otváracích hodín a preto bola v letnom semestri 2013 skúšobne predĺžená prevádzka knižnice na Štúrovej ulici v stredu do 19.00.

2. 2 Rešeršné služby

Rešeršné služby sú štandardnou súčasťou informačných služieb. V SIPK pozostávajú z:

- Poskytovania tematických rešerší - využívajú ich najmä študenti pri príprave záverečných prác, služba sa poskytuje za úhradu.
- Poskytovania prehľadov publikačnej činnosti a citovanosti – využívajú ich najmä zamestnanci SPU v Nitre pre účely kvalifikačných postupov a projektov. Prehľady publikačnej činnosti a citovanosti sa vypracúvajú aj pre záujemcov mimo SPU.

V roku 2012 sa spracovalo 195 tematických rešerší, 563 prehľadov publikačnej činnosti a 1 242 prehľadov citovanosti (v týchto číslach sú započítané aj prehľady publikačnej činnosti a citovanosti pre hodnotiace účely a výročné správy).

2.3 Konzultačné služby

Poskytujú sa osobne, telefonicky alebo online (služba „Spýtajte sa knižnice“). Najmä osobné konzultačné služby pre návštevníkov študovní sú dôležitou súčasťou každodennej práce knihovníkov, pretože študenti často potrebujú pomoc pri vyhľadávaní literatúry, práci s jednotlivými databázami ale aj obsluhou rôznych zariadení.

Konzultačné služby umožňujú efektívnejšie využívať ponúkané služby a informačné zdroje, preto sú považované za nevyhnutnú súčasť kvalitných služieb.

2.4 Medziknižničná výpožičná služba

Je reprezentovaná výpožičkami z fondu SIPK iným knižniciam (aktívna MVS) a výpožičkami z iných knižníc pre používateľov SIPK (pasívna MVS). Okrem fyzických výpožičiek sem patrí aj zasielanie elektronických kópií článkov. Služba je čiastočne spoplatnená, z dôvodu vysokých poplatkov za poštovné. **V roku 2012 zabezpečila knižnica prostredníctvom MVS svojim čitateľom 448 publikácií, iným knižniciam poskytla 142 publikácií.**

2.5 Online služby, IT služby a SIPK na webe

Knižnica súbežne poskytuje služby v reálnom aj virtuálnom prostredí. Veľký dôraz kladie na to, aby zjednodušovala prístup ku svojim službám prostredníctvom webu. Prispievajú ku tomu napr.

- online katalóg a výpožičný systém s funkciami ako online registrácia, rezervácie, predĺžovanie výpožičiek., žiadanky MVS a pod.,
- online objednávanie rešeršných služieb,
- vzdialený prístup k informačným zdrojom (TuKAN).

Efektívnosť takto koncipovaných služieb potvrdzuje napr. údaj o priemernej dennej návštevnosti webu SIPK v jednotlivých mesiacoch roku 2012. (Obrázok 1, ukazovateľ Visits). Celkovo predstavovala návštevnosť webu SIPK v roku 2012 185 969.

V službe TuKAN je zaregistrovaných 627 používateľov, z toho 294 pribudlo v roku 2012.

V súvislosti so zvyšovaním kvality knižničných služieb sa v roku 2012 pripravovala nová verzia online katalógu (IPAC), ktorá bola uvedená do prevádzky vo februári 2013. Finalizovali sa tiež práce na implementácii knižnično-informačného systému pracujúceho s medzinárodným štandardom MARC 21, ktoré začali v roku 2011.

Možnosť prístupu na internet cez wifi pripojenie v knižnici na Štúrovej ulici využilo 330 návštevníkov, čo predstavuje aktívne použitie 865 mobilných zariadení používateľov počas roka 2012.

3. Zabezpečovanie prístupu k elektronickým informačným zdrojom (plnotextovým a bibliografickým databázam)

Aj v roku 2012 pokračoval prístup k plnotextovým a bibliografickým, resp. scientometrickým databázam prostredníctvom projektu **Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja v SR (NISPEZ)**. Projekt NISPEZ v roku 2013 končí, predbežné informácie zo strany Centra vedecko-technických informácií SR v

Bratislave, ktoré je jeho garantom naznačujú, že pokračovanie prístupu k databázam bude riešené novým projektom.

Summary by Month												
Month	Daily Avg				Monthly Totals							
	Hits	Files	Pages	Visits	Sites	Volume	Vol. In	Vol. Out	Visits	Pages	Files	Hits
Dec 2012	7344	5208	1635	495	8511	6.09 GB	0 bytes	0 bytes	15353	50691	161456	227685
Nov 2012	11457	7910	1840	632	12293	8.95 GB	0 bytes	0 bytes	18969	55206	237320	343715
Oct 2012	11824	8005	1865	611	13177	9.16 GB	0 bytes	0 bytes	18968	57816	248172	366551
Sep 2012	7623	5247	1424	486	9714	6.77 GB	0 bytes	0 bytes	14580	42732	157431	228712
Aug 2012	5246	3335	1189	359	8593	6.18 GB	0 bytes	0 bytes	11135	36889	103388	162655
Jul 2012	4771	2986	1179	352	6680	5.58 GB	0 bytes	0 bytes	10915	36553	92579	147903
Jun 2012	6156	4012	1281	395	8743	6.51 GB	0 bytes	0 bytes	11871	38456	120384	184700
May 2012	7851	4981	1408	456	11839	7.91 GB	0 bytes	0 bytes	14148	43673	154421	243384
Apr 2012	10451	7069	1690	589	13515	10.62 GB	0 bytes	0 bytes	17694	50712	212088	313545
Mar 2012	11880	8173	1849	600	13467	9.25 GB	0 bytes	0 bytes	18619	57332	253384	368291
Feb 2012	12218	8211	1910	648	13316	8.39 GB	0 bytes	0 bytes	18798	55395	238142	354343
Jan 2012	9391	5804	1540	481	11838	7.61 GB	0 bytes	0 bytes	14919	47752	179945	291132
Totals						93.02 GB	0 bytes	0 bytes	185969	573207	2158710	3232616

Obrázok 1 Návštevnosť webu SIPK (ukazovateľ Visits)

Plnotextové databázy dostupné v rámci projektu NISPEZ

Knovel

ProQuest Central

ScienceDirect

SpringerLink

Wiley InterScience

Bibliografické a scientometrické databázy dostupné v rámci projektu NISPEZ

Web of Knowledge – Current Contents Connect

Web of Knowledge – Web of Science with Conference Proceedings

Web of Knowledge – Journal Citation Reports

Web of Knowledge – Essential Science Indicators

BIOSIS Citation Index

Data Citation Index

Scopus

Novinkou v kolekcii databáz Web of Knowledge v roku 2012 bola vyššie uvedená databáza **BIOSIS Citation Index** - citačný register špeciálne zameraný na vedy o živote a živej prírode, v ktorom sa nachádza 22 miliónov článkov z vedeckých a odborných časopisov, kníh, správ a amerických patentov z oblastí ako napr. molekulárna a bunková biológia, farmakológia, endokrinológia, genetika, ekológia a biológia organizmov.

Data Citation Index, ďalšia novinka vo Web of Knowledge, je novým citačným registrom spoločnosti Thomson Reuters, ktorý je založený na údajoch z repozitárov so „surovými“ dátami získanými v rámci

vedeckovýskumných aktivít. Ponúka kvalitné výskumné údaje z dvoch miliónov záznamov z overených vedeckých repozitárov z celého sveta. Pokryté sú vedné odbory ako vedy o živote, fyzikálne vedy, spoločenské vedy, umenie a humanitné vedy.

Prostredníctvom projektu „Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špecializovaných knižníc vrátane ich modernizácie“ pokračoval prístup k približne 57 000 online článkom, knihám, referenčným materiálom, encyklopédiám od renomovaných svetových vydavateľov a producentov:

Elsevier - ScienceDirect – Encyclopedies and RefWorks

Elsevier – ScienceDirect - Ebooks

Elsevier – Engineering Village - REFEREX

Springer – E-books

SAGE Premier 2008-2009

Emerald Insight

Wiley - InterScience - E-books

Wiley - InterScience - Reference Works

IET Digital Library

Tieto databázy sú dostupné cez systém NAVIGA na základe prihlasovacieho mena a hesla.

Z finančných zdrojov Ministerstva kultúry SR bol pokrytý prístup k databázam EBSCO

Academic Search Complete

Business Source Premier

GreenFILE

Health Source: Nursing/Academic Edition

Humanities International Complete

MasterFILE Premier

MEDLINE with Full Text

Agricola

Teacher Reference Center

Regional Business News

ERIC

Library, Information Science & Technology Abstracts

Zo zdrojov projektu Podpora inovácie technológií špeciálnych výrobkov a biopotravín pre zdravú výživu ľudí (ITEBIO) bol financovaný prístup k špecializovanej poľnohospodárskej databáze CAB Abstracts, čo je medzinárodná bibliografická databáza, čiastočne s prístupom k plným textom, ktorá pokrýva odbory ako živočíšna a rastlinná výroba, chovateľstvo a pestovanie rastlín, ochrana rastlín, genetika, lesné inžinierstvo, ekonomika, veterinárna medicína, výživa ľudí, rozvoj vidieka a pod.

Využívanie licencovaných elektronických informačných zdrojov, t. j. plnotextových a bibliografických databáz dostupných na základe licenčných poplatkov má dlhodobý rastúci trend.

Prehľad využívania konkrétnych informačných zdrojov je v tabuľke 1. Zaujímavé je, že kým počet vyhľadávaní v databázach vzrástol iba mierne, počet prevzatých plných textov článkov a kníh sa zvýšil približne o 35% (v roku 2012 96 182, v roku 2011 62 103 plných textov. Údaje sa získali prostredníctvom automatizovaných štatistík jednotlivých databáz, preto ich možno považovať za dostatočne hodnoverné.

Databáza	Vyhľadávania	Plné texty / abstrakty prevzaté z databáz
CAB Abstracts	321	Nesleduje sa
EBSCO	21 451	2 500 / 2 169
Knovel Library	10 889	4 295
ProQuest	6 240	5 133
ScienceDirect	21 119	71 287
SpringerLINK	4 618	4 618
Wiley Online Library	5 917	5 879 / 4 440
Scopus	9 200	1 384 / 5 215
Web of Knowledge	24 364	Nesleduje sa
NAVIGA	1 086	1 086
Spolu	105 205	96 182 / 11 824

Tabuľka 1 Prehľad využívania vybraných plnotextových a bibliografických databáz na SPU v roku 2012

4. Registrácia publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU v Nitre

Registrácia publikačnej činnosti sa v roku 2012 vykonávala podľa smernice MŠ SR č. 13/2008-R o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov. Koniec roka priniesol novelizáciu Zákona o vysokých školách a na ňu nadviazala Vyhláška MŠVVaŠ o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti č. 456/2012, ktorá nahradila smernicu.

Registrácia publikačnej činnosti, ktorú SIPK realizuje pre účely odosielania údajov do Centrálného registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) sa vzťahovala na zamestnancov SPU v pracovnom pomere na ustanovený týždenný pracovný čas (plný úväzok) a interných doktorandov. Pre zamestnancov v pracovnom pomere na kratší ako ustanovený týždenný pracovný čas sa publikačná činnosť môže evidovať, údaje sa však do CREPČ neodosielajú. Pre habilitačné a inauguračné konania zamestnancov SPU v Nitre sa realizuje registrácia aj retrospektívne, ak o to autor požiada. Pre uchádzačov mimo SPU v Nitre sa publikačná činnosť a ohlasy neevidujú, iba sa verifikuje ich kategorizácia .

Databáza publikačnej činnosti zamestnancov SPU v Nitre, ktorá je dostupná na webe, obsahuje viac ako 43 700 záznamov publikácií. Súčasťou záznamov sú aj ohlasy. V roku 2012 pribudlo do databázy 2 470 záznamov publikácií a 4 620 ohlasov. Do CREPČ sa exportovalo celkom 2 391 záznamov. Exporty do CREPČ prebiehali v pravidelných mesačných intervaloch. Vzhľadom na to, že výstupy z databázy

publikačnej činnosti si vyžadujú kombináciu rôznych kritérií, poskytuje knižničný systém špecifické webové rozhranie pre EPCA výstupy.

5. Bibliografická registrácia poľnohospodárskej slovacikálnej produkcie

Tvorba slovenskej poľnohospodárskej bibliografie, resp. bibliografickej databázy patrí k tradičným úlohám SIPK ako špecializovanej vedeckej knižnice. Už od polovice 60-tych rokov participovala knižnica na tvorbe vtedajšej Československej zemédělskej bibliografie, na ktorú v 90-tych rokoch nadviazala Agrobibliografia – slovenská poľnohospodárska bibliografia. Jej obsah sa prelína s obsahom databázy publikačnej činnosti zamestnancov SPU, keďže univerzita sa veľkou mierou podieľa na slovenskej publikačnej produkcii s poľnohospodárskou problematikou. Databáza v súčasnosti obsahuje takmer 98 000 záznamov. Služi o. i. aj ako užitočná pomôcka pre študentov pri vyhľadávani literatúry.

6. Iné aktivity

Projekty na ktorých participovala SIPK v roku 2012

- Celoslovenský projekt NISPEZ - **Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku** - prístup k elektronickým informačným zdrojom.
- **Podpora inovácie technológií špeciálnych výrobkov a biopotravin pre zdravú výživu ľudí (ITEBIO)** – aktivita 1.4 Informačné vstupy a výstupy pre inovatívne technológie biopotravin.
- **Rozvoj ľudských zdrojov a zabezpečenie kvality na SPU v Nitre (LUZK)** – participácia na aktivite 2.2 Zvyšovanie informačnej gramotnosti.
- **Obohatenie fondu Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre** - projekt financovaný MK SR zameraný na nákup literatúry.
- **Podpora prístupu k e-knihám a ďalším elektronickým informačným zdrojom ako súčasť služieb knižnice** - projekt financovaný MK SR zameraný na modernizáciu knižničných služieb, najmä na prácu s e-knihami.

Informačné vzdelávanie a vzdelávacie podujatia – informačné vzdelávanie je aktivitou knižnice, ktorá je na vzostupe. Realizuje sa vo forme prednášok, praktických cvičení, prezentácií či seminárov pre študentov a zameriava sa na témy ako vyhľadávanie informácií, práca s databázami, technika citovania, dodržiavanie autorských práv a pod. Dlhodobo je informačné vzdelávanie súčasťou predmetov ako Úvod do štúdia, Teória a metodológia záverečnej práce, Metodika vypracovania záverečnej práce, Informačné zdroje v biotechnológii.

Zabezpečovanie účasti SPU na výstavách a veľtrhoch, prezentácia univerzity – príprava expozície na medzinárodnom veľtrhu Agrokomplex 2012, na podujatí Dni poľa a na podujatí Európske služby zamestnanosti (EURES).

Elektronické verzie časopisov Acta – úprava textov pre e-publikovanie a zverejňovanie plných textov článkov z časopisov Acta fytotechnica et zootechnica, Acta regionalia et informatica, Acta technologica

agriculturae a Acta horticulturae et regiotecturae, na webe. SIPK spracovala návrh na interný projekt zameraný na modernizáciu riešenia online publikovania časopisov Acta.

Domáca a zahraničná výmena publikácií - v rámci domácej výmeny sa 16 výmenným partnerom odosiela časopis Agrochémia, 18 partnerom Acta oeconomica et informatica, Acta regionalia et environmentalica a Acta horticulturae et regiotecturae, 16 partnerom Acta fytotechnica et zootechnica a 13 partnerom Acta technologica. V rámci zahraničnej výmeny má SIPK 76 výmenných partnerov v 28 štátoch Európy, Ázie, Severnej a Južnej Ameriky, ktorým sa tiež zasielali časopisy Acta a Agrochémia. Poštovné za vyexpedované publikácie bolo 945,2 EUR. Aktívna výmena od zahraničných partnerov bola v roku 2012 nasledovná: 3 CD, 22 monografií, 26 titulov periodík v 30 exemplároch a 17 titulov periodík ako darov v 17 exemplároch.

Digitálny repozitár – archivovanie digitálnych verzí slovacikáľnej poľnohospodárskej literatúry, vrátane publikácií zamestnancov SPU a starších záverečných prác. Ak to autorské právo umožňuje, sú dokumenty z repozitára dostupné cez knižničný katalóg alebo bibliografickú databázu. V prípade, že tomu tak nie je, je dokument iba uložený v repozitári. V roku 2012 bolo do repozitára uložených 596 digitálnych objektov, z toho 326 bolo sprístupnených v plnom texte.

7. Personálne zabezpečenie a organizačná štruktúra

K 31. 12. 2012 bol počet zamestnancov SIPK 30, z toho 18 s vysokoškolským a 11 so stredoškolským vzdelaním. Odborné knihovnícke činnosti vykonávalo 27 zamestnancov. Takmer všetci odborní zamestnanci okrem vlastnej odbornej práce participujú na službách v študovni alebo čítárni.

V roku 2012 bola navrhnutá upravená organizačná štruktúra:

Oddelenie dopĺňovania, revízie a spracovania fondu

- úsek akvizície a revízie
- úsek spracovania

Oddelenie knižničných služieb

- úsek skladov a výpožičných služieb
- univerzálna študovňa a úsek periodík
- čítareň

Bibliograficko-informačné oddelenie

Referát metodiky a automatizácie

Aktualizoval sa organizačný poriadok SIPK, ktorý je pripravený na schválenie.

8. Hospodárenie

Pridelené finančné zdroje na rok 2012 (dotácia)

ekonomická klasifikácia 610, 630 a 640

248 928 EUR

z toho špecifické výdavky	25 175 EUR
Iné zdroje financovania	
príjmy z knižničnej činnosti	26 471 EUR
dotácia MK SR projekty	10 000 EUR
2% z dane pre SPU v Nitre	2 424,94 EUR
projekt ITEBIO	12 160,28 EUR
projekt QEDU	14 723,94
projekt LUZK	5 298,83

Čerpanie (vybrané položky)

mzdy	236 060,10 EUR
nákup literatúry	48 105,17 EUR, z toho
	11 764,80 dotačné zdroje SIPK
	1 442,16 príjmy SIPK
	3 999,81 zdroje MK SR
	2 424,94% dane pre SPU
	5 298,83 projekt LUZK
	14 723,94 projekt QEDU
	3 466,28 projekt ITEBIO
	4 984,41 pracoviská SPU

Časť príjmov za knižničné služby, 14 000 EUR, sa v roku 2012 použila na vyrovnanie deficitu rozpočtu z roku 2011.

9. Návrh opatrení

- Technicky doriešiť využívanie príslušného priestoru čítárne na Tr. A. Hlinku (tzv. talárovne).
- Uviesť do prevádzky modul KIS pre čiastkové knižnice
- Sprístupniť webové rozhranie pre odosielanie podkladov o publikačnej činnosti a ohlasoch

Príloha 1

Návrh modelu elektronického publikovania na SPU v Nitre – časopisy

Problematiku elektronického publikovania na SPU v Nitre navrhujeme riešiť v niekoľkých etapách:

1. Publikovanie online verzií vedeckých časopisov z produkcie univerzity.
2. Publikovanie online verzií monografií a zborníkov z odborných/vedeckých podujatí.
3. Online publikovanie alebo publikovanie online verzií učebných textov.

Predmetom návrhu modelu elektronického publikovania časopisov je vytvorenie spoločného prostredia pre prezentáciu vedeckých časopisov Acta ako produktu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Vychádza z predpokladu, že spoločné technické riešenie a prezentácia na webe nielen racionalizujú činnosti, ale môžu byť prospešné z hľadiska ich lepšej viditeľnosti a čítanosti.

Pre úspešnú realizáciu riešenia bude nevyhnutné zabezpečiť:

1. Definovanie jednotlivých prvkov procesu a ich vzájomných vzťahov (kto, ako ...)
2. Vybudovanie relevantnej infraštruktúry a jej centrálna administrácia na úrovni univerzity
3. Formalizácia procesu e-publikovania, prijatie relevantných odporúčaní a štandardov a ich spracovanie na do podoby oficiálnych dokumentov SPU.

Po prijatí predloženého návrhu budú podrobnejšie postupy spracované v realizačnej štúdií.

Keďže v rámci aktivít niektorých fakúlt, alebo ako výsledok projektov, boli kreované nové vedecké časopisy, javí sa ako potrebná jednotná prezentačná vrstva pre všetky tieto tituly. Malo by to byť riešenie, ktoré síce na spoločnom základe vytvorí vstupný priestor pre všetky tituly, ale v podstate to bude rozcestník (hub) na prostredia, ktoré sú použité tvorcami. Akceptovateľné je riešenie, ako používa Univerzita vo Wageningene (<http://library.wur.nl/ojs/>).

Charakteristika / analýza aktuálneho stavu (Východiská)

V súčasnosti je elektronické publikovanie vedeckých časopisov Acta riešené nasledovne:

- Acta fytotechnica et zootechnica, Acta Acta horticulturae et regiotecturae, Acta regionalia et environmentalica a Acta technologica agriculturae sú elektronicky publikované prostredníctvom aplikácie, ktorá bola spracovaná v rámci rozvojového projektu MŠ SR ešte v roku 2000, v spolupráci Slovenskej poľnohospodárskej knižnice a Centra informačných technológií FEM (<http://www.fem.uniag.sk/acta>). Ide o tzv. statické riešenie, celá procedúra je založená na manuálnom vkladaní jednotlivých príspevkov pracovníkom SIPK. Aplikácia v súčasnosti nezodpovedá moderným riešeniam publikovania takéhoto druhu dokumentov, ani platným štandardom, neštandardné sú taktiež formáty plných textov (PDF súbory by mali zodpovedať štandardu PDF/A a mali by mať veľkosť do 350 kB maximálne 1,5 MB na článok, v súčasnosti je to cca 6 MB na článok).

- Acta fytotechnica et zootechnica sú od roku 2012 spracovávané v Open Journal Systems, čo je open-source softvér pre manažovanie recenzovaných akademických časopisov (<http://www.acta.fapz.uniag.sk/index.php/index/user/register>). Implementovaná je manažérska úroveň publikačného reťazca (príjem rukopisu, recenzný proces, komunikácia s autorom, príjem článku). Prezentačná vrstva, v spolupráci s VES SPU, v podstate nie je systémovo doriešená, preto sa využíva riešenie v bode vyššie.
- Acta oeconomica et informatica od roku 2012 používajú na publikovanie stránky spracované CIT FEM v prostredí Joomla. Podklady budú pripravované, tak ako doteraz, v spolupráci s VES SPU. Recenzný proces je offline – model ako doteraz. Aktuálna destinácia online verzie časopisu: (<http://www.fem.uniag.sk/fem/aoei/>)

Ďalšie vedecké časopisy kreované na pôde univerzity (korporácia): J. of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences, EU Agrarian Law a Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development boli vytvorené vo vlastných prezentačných prostrediach, bolo by však vhodné (ako už je vyššie uvedené) vytvoriť spoločnú platformu aspoň pre prístup k časopisom ako jednotnej súčasť publikačných a edičných aktivít univerzity.

Technický návrh riešenia

Odporúča sa použiť Open Journal Systems (OJS) pre všetky časopisy, ktoré nemajú vlastné riešenie a tiež pre integráciu časopisov, ktoré už elektronické publikovane vyriešené majú. Rozhodnutie o použití OJS je vychádza zo skutočnosti, že ide o open-source softvér a tiež, že v súčasnosti patrí medzi najrozšírejšie nasadené systémy pre tvorbu a publikovanie odborných a vedeckých periodík. OJS umožňuje publikovanie periodika tak v elektronickej, ako aj v tlačenej forme, alebo výlučne vo forme “online“ titulu. Implementované má všetky potrebné procesy/workfloyy a role/kompetencie, ktoré publikačný proces predpokladá či vyžaduje. OJS je aktuálne publikovaný vo verzii 2.3.7. Špecifikácia: PHP buď na MySQL alebo PostgreSQL databázach, Unix alebo Windows server.

Požiadavky na technickú podporu sú nasledovné:

1. Vytvorenie základných podmienok – dátový priestor na serveri, zabezpečenie, archivácia/zálohovanie.
2. Základná inštalácia softvéru Open Journal Systems na inštitucionálnej úrovni, jej správa a administrácia, rozdelenie jednotlivých inštancií (main content manager, MCM)
3. Správa a administrácia na úrovni jednotlivých titulov.

Personálne zabezpečenie

Bod 1 by mal byť personálne zabezpečený zo strany CIKT, bod 2 bude potrebné riešiť zrejme externou dodávkou (dohoda o vykonaní práce?), bod 3 bude v kompetencii jednotlivých redakčných rád, príp. v spolupráci s VES a SIPK.

SIPK zabezpečí vytvorenie a aktualizáciu spoločnej prezentačnej vrstvy (platformy) pre prístup ku všetkým časopisom, ktoré vychádzajú pod hlavičkou SPU v Nitre.

Ďalšie činnosti

Súčasťou riešenia, pre tie tituly, ktoré doposiaľ nemajú implementovaný redakčný systém, bude spracovanie formálnych pravidiel publikačného procesu a metadátového popisu podľa medzinárodných štandardov, ktorý zabezpečí VES a SIPK.

Výhody predloženého riešenia

1. Riešenie zodpovedajúce aktuálnym trendom a rešpektujúce platné štandardy, čím sa zabezpečí kompatibilita a interoperabilita s globálnym akademickým prostredím
2. Centrálna správa so zabezpečením odbornej administrácie a integrácia do informačného systému univerzity.
3. Možnosť jednoduchej integrácie nových prvkov (nové tituly, aktivity ...) do existujúcej štruktúry.
4. Riešenie je založené na modeli Open Access publikovania, ktorý je súčasným progresívnym trendom vedeckého publikovania.

Finančné zabezpečenie

Riešenie nového modelu elektronického publikovania možno prevažne personálne zabezpečiť internými kapacitami zainteresovaných pracovísk SPU. Finančné nároky na kúpu softvéru sa nepredpokladajú, pretože by sa mali využiť open-source riešenia. Open – source riešenia si však vyžadujú určité prispôbenie, z nich najmä základná inštalácia softvéru Open Journal Systems na inštitucionálnej úrovni, jej správa a administrácia, rozdelenie jednotlivých inštancií (main content manager, MCM) je časovo príliš náročná na to, aby sa riešila internými kapacitami. Náklady na túto činnosť sa odhadujú vo výške 3 000 – 4 000 EUR.

V Nitre 10. 1. 2012

Spracovali: L. Jedličková, B. Bellérová